مقاله مروری
مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
دوره ۲۱، مهر ۱۴۰۱، ۷۸۴-۷۵۷

تأثیرات عالمگیری *COVID-19* بر سلامت روان مهاجران در دنیا: یک مرور ساختارمند

عبدالله رحمانی[۱]، محسن رضائیان[۲]

دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۱/۲۷ ارسال مقاله به نویسنده جهت اصلاح: ۱۴۰۱/۰۳/۱۶ دریافت اصلاحیه از نویسنده: ۱۴۰۱/۰۵/۱۹ پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۰۵/۲۵

چکیده

زمینه و هدف: مهاجران به دلیل شرایط زندگی و دسترسی کمتر به خدمات بهداشتی، از جمله گروه در معرض خطر سلامت روان ناشی از بیماری (*Covid-19*) *Coronavirus disease 2019* محسوب می‌شوند. بنابراین، مطالعه مروری حاضر با هدف تعیین تأثیر عالمگیری *Covid-19* بر سلامت روان مهاجران در دنیا انجام گردید.

مواد و روش‌ها: مطالعه حاضر از نوع مروری ساختارمند می‌باشد. با استفاده از واژگان کلیدی *Covid-19 Pandemic*، *Immigrants and Mental health, Mental health and Covid-19, Immigrants and Covid-19* و معادل فارسی آن‌ها مقالات مرتبط که در پایگاه داده‌های *Google Scholar, MEDLINE, PsycINFO, PubMed, Scopus and Web of Science* طی سال‌های ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۱ نمایه شده بودند، جمع‌آوری گردید. مقالات مطابق معیارهای ورود و خروج بررسی گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها به صورت کیفی و توصیفی انجام گرفت و نتایج در قالب نمودار جریانی و جدول خلاصه گردید.

یافته‌ها: با جستجوی پایگاه داده‌ها، ۷۴۰ مقاله به‌دست آمد که در نهایت ۳۱ مقاله وارد مطالعه گردید. مقالات در چهار دسته شامل: مقالات پژوهشی اصیل (۱۳ مقاله)، مقالات مروری (۳ مقاله)، اظهار نظر و نقطه نظرات (۶ مقاله) و سایر مقالات (نامه به سردبیر، تحریریه، مقالات کیفی) شامل ۹ مقاله طبقه‌بندی گردید.

نتیجه‌گیری: نتایج مطالعات منتشر شده نشان داد که عالمگیری *Covid-19* یک عامل خطر مهم برای اختلالات سلامت روان مهاجران و پناهندگان می‌باشد. به نظر می‌رسد انتشار اطلاعات مرتبط با بیماری با زبان و فرهنگ‌های مختلف در رسانه‌ها، آگاهی و اطلاع‌رسانی، در اختیار قرار دادن خدمات سلامت روان برای مهاجران و خدمات آموزش سلامت روان از طریق شبکه‌های اجتماعی و اینترنت می‌توانند کمک کننده باشند.

واژه‌های کلیدی: عالمگیری، *Covid-19*، سلامت روان، مهاجران، دنیا

۱- کارشناس ارشد اپیدمیولوژی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، شبکه بهداشت شهرستان کامیاران، کامیاران، ایران

۲- (نویسنده مسئول) استاد گروه آموزشی اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده پزشکی، مرکز تحقیقات محیط کار، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران

تلفن: ۳۱۳۱۵۱۲۳-۰۳۴، دورنگار: ۳۱۳۱۵۱۲۳-۰۳۴، پست الکترونیکی: moeygmr2@yahoo.co.uk

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

مقدمه

بیماری عالمگیر کرونا (Covid-19) Coronavirus Disease 2019 در اواخر سال ۲۰۱۹ از ووهان، چین در گروهی از بیماران با علائم ذات الریه سرچشمه گرفت [۳-۱]. شیوع بیماری کرونا ویروس ۲۰۱۹ (Covid-19) توسط سازمان بهداشت جهانی (WHO) World Organization Health در ۳۰ ژانویه ۲۰۲۰ به عنوان یک اورژانس بهداشت عمومی اعلام شد [۵-۴]. سازمان بهداشت جهانی فرم مطلوبی از بیماری Covid-19 را طبق نام خود برای این پنومونی ویروس کرونا در ۱۱ فوریه سال ۲۰۲۰ اعلام کرد [۶، ۱]. مهم‌ترین علائم جسمی این بیماری شامل: تب، لرز، اختلالات گوارشی از جمله حالت تهوع، استفراغ و اسهال، اختلال سیستم تنفسی فوقانی (تنگی نفس، سرفه، گلو درد) می‌باشد که در موارد شدیدتر منجر به پنومونی، سندروم حاد تنفسی، نارسایی کلیه و حتی مرگ می‌شود [۷-۶].

بیماری همه‌گیر Covid-19 چالش بی‌سابقه‌ای را در سراسر جهان ایجاد کرده است [۸]. با نگاهی به مطالعات انجام گرفته در زمینه اپیدمیولوژی و سبب‌شناسی Covid-19، می‌توان دریافت که مهم‌ترین عوارض این بیماری شامل: اختلالات روان‌شناختی (استرس پس از سانحه، اضطراب، غم، نگرانی، عصبانیت، دلخوری، سرخوردگی، احساس گناه، درماندگی، اختلافات و خشونت‌های خانوادگی، بی‌خوابی، افکار و رفتار خودکشی)، عوامل اجتماعی (اختلال در روابط اجتماعی، انگ اجتماعی برای افراد مبتلا)، عوامل اقتصادی (رکود اقتصادی، از دست دادن شغل، بیکاری، فقر، تعطیلی صنایع و مشاغل، افزایش میل به مصرف مواد، الکل و سایر دخانیات)، اختلالات تحصیلی (تعطیلی مدارس و دانشگاه‌ها، اختلال یادگیری با روش‌های تدریس متفاوت، اختلال در برگزاری آزمون، نداشتن وسایل یادگیری و راهنما در خانه) می‌باشند [۱۲-۹]. یک مطالعه روی ۱۲۱۰ پاسخ دهنده از ۱۹۴ شهر چین در ژانویه و فوریه ۲۰۲۰ نشان داد که ۵۴ درصد از پاسخ دهندگان تأثیر روانی شیوع Covid-19 را متوسط یا شدید، ۲۹ درصد علائم اضطراب متوسط تا شدید و ۱۷ درصد علائم افسردگی متوسط تا شدید را گزارش کرده‌اند [۱۳].

Ross و همکاران اظهار نمودند که مهاجران و پناهندگان علی رغم تجربه سطح پریشانی بسیار زیاد، در مقایسه با جمعیت عمومی کمتر به دنبال خدمات بهداشت روان هستند که دلیل آن می‌تواند موانع فرهنگی و زبانی را منعکس کند [۱۴]. Sangalang و همکاران و Rothman و همکاران هم سطح بالای بیماری‌های زمینه‌ای و مزمن، اختلالات روان‌شناختی و تمایل کمتر به خدمات بهداشتی پیشگیرانه را به عنوان عوامل خطر ابتلاء به ویروس Covid-19 در مهاجران دانسته‌اند و بیان کرده‌اند که کمبود اطلاعات ترجمه شده در مورد Covid-19 در دسترس و مشکلات دسترسی مراقبت‌های بهداشتی باعث می‌شود مهاجران و پناهندگان نتوانند به اطلاعات و مشاوره‌های درست و معتبر دسترسی پیدا کنند. موارد مرتبط با این پاندمی، مانند فاصله‌گذاری اجتماعی، جداسازی و قرنطینه، ایجاد اختلال در اقتصاد و مشاغل، ارتباطات اجتماعی، مدارس و دانشگاه

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

گردیده که بر سلامت روان افراد تأثیر گذاشته است [۱۵-۱۷].

مهاجرت یکی از انواع تحرکات جغرافیایی انسان‌ها بوده که منجر به تغیر محل زندگی آن‌ها می‌گردد. این تغییر محل می‌تواند به صورت موقت و یا دائمی یا طولانی مدت باشد. مهاجرت می‌تواند به شکل اجباری به دلیل فشار مقامات سیاسی، نظامی، کاری یا جنگ و یا اختیاری مثل ادامه تحصیل افراد باشد که با بررسی نقاط ضعف و قوت مهاجرت تصمیم به مهاجرت می‌گیرند. هم‌چنین، مهاجرت می‌تواند به شکل قانونی و یا غیرقانونی انجام گیرد. مطالعه روی مهاجرین از این نظر که پژوهشگران قادر به بررسی مواجهه‌های محیطی بر روی مهاجران با ژنتیک متفاوت نسبت به جامعه مقصد هستند، بسیار مفید می‌باشد. طبق شواهد، ایالات متحده آمریکا یکی از پر جنب و جوش‌ترین جمعیت‌های دنیا با مهاجرت سالانه بیش از ۵ میلیون نفر می‌باشد. در ایران هم بر اساس آمار سازمان ثبت احوال از سال ۱۳۸۵-۱۳۷۵ حدود ۱۲ میلیون نفر جابه‌جا شده‌اند که ۴۱ درصد آن از استانی به استان دیگر و ۵۹ درصد آن داخل استانی بوده است و استان تهران بیش‌ترین فراوانی مهاجرت را به خود اختصاص داده است [۱۸].

یکی از آسیب‌پذیرترین، اما نادیده گرفته‌شده‌ترین قشرهای جامعه، مهاجران و پناهندگان هستند که به دلیل تأثیر مضاعف بحران Covid-19 و سناریوهای شغلی نامطلوب، سلامت روان آن‌ها مختل گردیده است. استرس‌های مهاجران و پناهندگان پس از مهاجرت مانند وضعیت مهاجرت یا پناهندگی، پوشش بیمه درمانی، بیکاری، وضعیت اجتماعی و تحرک، ناآشنایی با معیارهای پذیرش در بیمارستان همه می‌توانند بر سلامت روان تأثیر بگذارند. هر چند که در مطالعات مختلف انجام گرفته؛ پیامدهای روان‌شناختی مانند؛ استرس پس از سانحه، غم، نگرانی، عصبانیت، دلخوری، سرخوردگی، احساس گناه، درماندگی و تنهایی ناشی از این پاندمی را نشان داده‌اند [۱۹]. مطالعه مرور ساختارمند حاضر با هدف مرور تأثیرات پاندمیک کووید-۱۹ بر سلامت روان مهاجران در دنیا طراحی گردیده است.

مواد و روش‌ها

مطالعه حاضر از نوع مروری ساختارمند می‌باشد که در سال ۱۴۰۱ - ۱۴۰۰ انجام گرفت. در ابتدا محققین به صورت جداگانه و با هماهنگی هم بر اساس دستورالعمل با استفاده از واژگان کلیدی:

Mental Covid-19 Immigrants and Covid-19 Pandemic, Immigrants and Mental health, health and Covid-19,؛ لیست تمامی مقالاتی که هم به زبان فارسی و هم به زبان انگلیسی از بهمن ماه سال ۱۳۹۹ شمسی معادل ماه ژانویه سال ۲۰۱۹ میلادی تا اسفند ماه سال ۱۴۰۰ شمسی معادل ماه مارس سال ۲۰۲۲ میلادی منتشر شده بودند، جستجو و جمع‌آوری گردید. در مطالعه حاضر تمامی مقالات پژوهشی، مروری و گزارش موردها را که در خصوص تأثیرات بیماری Covid-19 بر روی سلامت روان مهاجران و پناهندگان در سراسر دنیا انجام گرفته و در پایگاه داده‌های MEDLINE, PsycINFO, PubMed, Scopus, Web of Science و

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

Google Scholar طی سال‌های ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۲ نمایه و منتشر گردیده است، جستجو و جمع‌آوری گردید.

سپس در مرحله بعد ابتدا هر فرد جداگانه و در ادامه در جلسات مشترک عناوین و چکیده تمامی مقالات یافت شده را مطالعه و مورد ارزیابی قرار گرفته شد. مقالات غیر مرتبط با بحث از نظر موضوع تحت بررسی، هدف و روش اجرا با تصمیم و هماهنگی نویسندگان جدا و کنار گذاشته شدند. سایر مقالات باقی مانده که مرتبط با موضوع مورد بررسی ما یعنی بررسی تأثیرات مستقیم بیماری Covid-19 بر روی سلامت روان مهاجران از نظر (رفتار خودکشی، رفتار استرس، اضطراب و افسردگی، مشکلات اجتماعی و اقتصادی، اعتیاد، فقر، بیکاری یا ازدست دادن مشاغل)، مشکلات فرهنگی و تحصیلی، محدودیت، جداسازی و قرنطینه، میزان ابتلاء و میزان مرگ، ترس از واکسیناسیون و شبهات مرتبط با واکسن‌ها می‌باشند و به طور کلی تأثیرات بیماری Covid-19 بر روی سلامت روان مهاجران بحث کرده‌اند را مورد بررسی و ارزیابی بیشتر قرار گرفته شد. یافته‌های مقالات مورد بررسی و مورد استفاده در مطالعه توسط محققین با مطالعه یافته‌های مطالعات و با همکاری و هماهنگی هم‌دیگر استخراج گردید. از جمله مهم‌ترین یافته‌ها: مهاجران غیرقانونی به طور نامتناسبی در طول عالمگیری کروناویروس به دلیل عواملی از جمله دسترسی محدود پزشکی و ناامنی مالی متضرر شده‌اند. عالمگیری Covid-19 پناهندگان و مهاجران را با عفونت و انزوای اجتماعی تحت تأثیر قرار داده، دسترسی به مراقبت‌ها را مختل کرده، نابرابری اجتماعی را افزایش داده است. نتایج مطالعات مختلف و منتشر شده از سراسر دنیا نشان می‌دهد که پاندمیک Covid-19 یک عامل خطر مهم برای اختلالات سلامت روان مهاجران و پناهندگان در کشورهای مختلف می‌باشد.

با توجه به اهمیت و گستردگی موضوع مورد مطالعه انتظار می‌رود که مقالات زیادی در مورد تأثیرات این بیماری بر روی سلامت روان طراحی و اجرا شده باشند اما، چون در مطالعه حاضر به شکلی اختصاصی بر روی سلامت روان مهاجران تمرکز گردیده است، تعداد مقالات محدودتر بود. به دلیل نو بودن این پاندمی و تأثیرات به‌سزای آن بر روی سلامت روان مهاجران، سعی کردیم تا همه مقالات مرتبط را بازیابی نموده و در چهار گروه زیر شامل: ۱) مقالات پژوهشی اصیل (Original Research Articles) ۱۳ مقاله، ۲) مقالات مروری (Review Articles)، (جمع بندی مطالعات انجام گرفته در زمینه ارتباط بین Covid-19 و سلامت روان مهاجران) ۳ مقاله. ۳) اظهار نظر و نقطه نظرات شامل ۶ مقاله و ۴ Commentary، سایر مقالات از جمله نامه به سردبیر، تحریریه و مقالات کیفی (Letters to the Editor, Editorial and Quality Articles) ۹ مقاله طبقه‌بندی گردید.

معیارهای ورود مقالات به این مطالعه شامل: تمامی مقالات منتشر شده در بازه زمانی مورد بررسی و در پایگاه داده‌های Google Scholar, MEDLINE, PsycINFO PubMed, Scopus, and Web of Science که تأثیرات

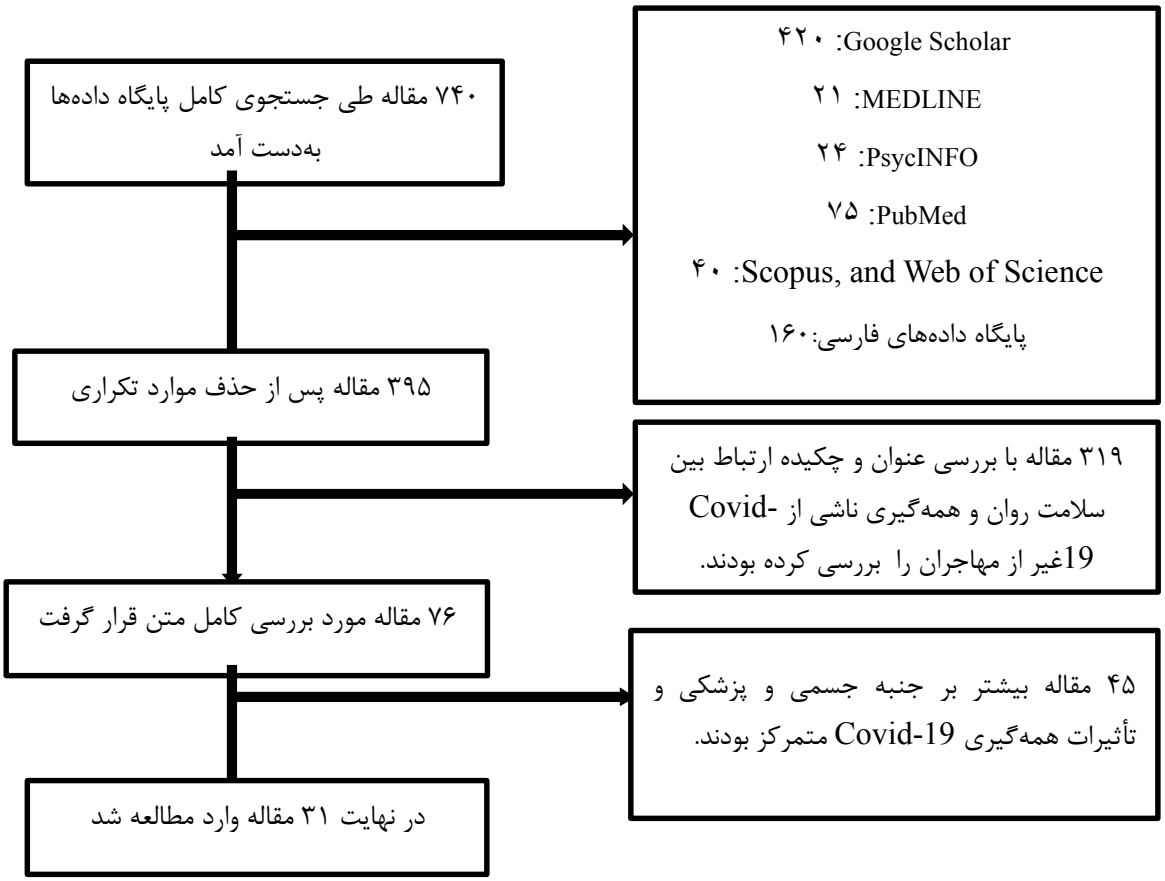
[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

بیماری Covid-19 بر روی سلامت روان مهاجران را بررسی نموده‌اند می‌باشد.

معیارهای خروج مقالات از این مطالعه شامل: مقالات منتشر شده که غیر مرتبط با بحث اصلی نویسندگان باشد یعنی تأثیرات بیماری Covid-19 بر روی سلامت روان سایر افراد غیر از مهاجران را بررسی کرده باشند.

تجزیه و تحلیل در این مطالعه به صورت کیفی و توصیفی بر اساس اطلاعات مقالات یافت شده انجام گرفت و نتایج در قالب نمودار جریانی و جدول خلاصه گردید.

در نمودار جریانی زیر (نمودار ۱) لیست تعداد کل مقالات یافت شده به تفکیک هر پایگاه داده که مورد جستجو قرار گرفته است، نمایش داده شده است. در ادامه نحوه بررسی مقالات، حذف مقالات مشترک و غیر مرتبط با موضوع مورد بررسی و نهایتاً رسیدن به تعداد مقالات مرتبط نمایش داده شده است.

نمودار ۱- مراحل انجام مطالعه مروری منظم، جستجوی پایگاه داده‌ها و رسیدن به مقالات مرتبط

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

نتایج

به طور کلی با جستجوی تمامی پایگاه داده‌ها و با استفاده از کلمات کلیدی ذکر شده، تعداد ۷۴۰ مقاله در مرحله اول به دست آمد. سپس در جلسات مشترک تمامی مطالعات یافت شده به تفکیک هر پایگاه داده مورد بحث و بررسی قرار گرفت. مقالات مشترک یافت شده در پایگاه داده‌ها و سایر مقالات غیر مرتبط با موضوع، تعداد ۳۴۵ مقاله بود که جدا و کنار گذاشته شدند. سپس تعداد ۳۱۹ مقاله با بررسی عنوان و چکیده ارتباط بین سلامت روان و همه‌گیری ناشی از Covid-19 غیر از مهاجران را بررسی کرده بودند که آن‌ها نیز کنار گذاشته شدند. تعداد ۷۶ مقاله باقی مانده مورد بررسی بیشتر توسط نویسندگان قرار گرفت. در نهایت ۳۱ مقاله که مرتبط با موضوع تحت بررسی حاضر یعنی در مورد ارتباط و تأثیر عالمگیری Covid-19 بر روی سلامت روان مهاجران بحث کرده بودند وارد مطالعه گردید (نمودار جریانی ۱).

سپس این مقالات در چهار دسته شامل: ۱) مقالات پژوهشی اصیل (Original Research Articles) ۱۳ مقاله، ۲) مقالات مروری (Review Articles)، (جمع‌بندی مطالعات انجام گرفته در زمینه ارتباط بین Covid-19 و سلامت روان مهاجران) ۳ مقاله، ۳ اظهار نظر و نقطه نظرات شامل: ۶ مقاله و ۴ Commentary، سایر مقالات از جمله نامه به سردبیر، تحریریه و مقالات کیفی (Letters to the Editor, Editorial and Quality articles) ۹ مقاله طبقه‌بندی گردید.

جدول ۱- مهم‌ترین مقالات پژوهشی اصیل (Original Research Articles) در زمینه‌ی تأثیر عالمگیری Covid-19 بر روی سلامت روان مهاجران در دنیا

نام محقق	عنوان، محل، سال انتشار مقاله و نام مجله	نوع مطالعه، ابزار و نحوه جمع آوری اطلاعات	مهم ترین یافته‌های مطالعات
Serafini و همکاران [۲۰]	پریشانی روانی در مواجهه با یک بیماری همه‌گیر: یک مطالعه مشاهده‌ای که تأثیر Covid-19 را بر سلامت روان سرپایی مهاجر مشخص می‌کند. Psychiatry research. 2021	مطالعه توصیفی- پیامدهای روان‌شناختی برای بیماران سرپایی مهاجر در مارس ۲۰۲۰ مورد ارزیابی قرار گرفت. سلامت روان با پرسشنامه سلامت بیمار (PHQ-2) و پرسش‌نامه‌های اختلال اضطراب فراگیر (GAD-2)، و مقیاس پریشانی Kessler (K10+) اندازه گرفته شد. بازخورد در مورد جلسات روانپزشکی از راه دور و دسترسی به منابع غیر بالینی نیز جمع‌آوری شد، پس از آن مدل‌سازی رگرسیون خطی چند متغیره عوامل روانی- اجتماعی زمینه‌ساز تغییرات در سطوح پریشانی را شناسایی کرد.	مهاجران غیرقانونی به طور نامتناسبی در طول همه‌گیری کروناویروس به دلیل عواملی از جمله دسترسی محدود پزشکی و ناامنی مالی، متضرر شده‌اند. یافته‌ها نشان داد ۴۸/۵۷ درصد و ۴۵/۷۱ درصد از شرکت کنندگان به ترتیب سطح اضطراب و افسردگی را بدتر از همه‌گیری گزارش کردند. از مارس تا آوریل، نمرات PHQ-2 و GAD-2 به ترتیب ۰/۸۱ و ۰/۶۳ امتیاز افزایش یافت. میانگین کل نمره پریشانی روانشناختی ۲۳/۸ بود که ۶۰ درصد نمرات نشان دهنده بیماری روانی جدی بود. عواملی که بیشترین تأثیر داشتند عبارتند از یک اختلال افسردگی از قبل موجود، ناامنی

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

			غذایی و ناراحتی در طول بازدیدهای روانپزشکی از راه دور.
Kumar و همکاران [۲۱]	تأثیر روانی همه‌گیری-COVID 19 و قرنطینه بر کارگران مهاجر: یک بررسی مقطعی - یک منطقه اتحادیه، در شمال هند. Asian Journal of Psychiatry. 2020	مطالعه توصیفی – مقطعی در قالب نامه به سردبیر کارگران مهاجر شناسایی شده توسط دولت هند، که در خانه‌های پناهگاه یا ساختمان‌های مجاز دولتی زندگی می‌کردند، استخدام شدند. رضایت آگاهانه کتبی اخذ شد. از دو ابزار غربالگری، پرسشنامه سلامت بیمار Patient Health Questionnaire-2 (PHQ-2) و اختلال اضطراب فراگیر Generalized Anxiety Disorder- 2 (GAD-2) برای ارزیابی افسردگی و اضطراب و یک پرسشنامه خود طراحی برای ارزیابی پاسخ عاطفی و رفتاری به قرنطینه استفاده شد. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.	۹۸ کارگر مهاجر، که همگی مرد بودند در مطالعه شرکت کردند. میانگین سنی ۳۲/۷ سال و میانگین تعداد سال‌های تحصیل ۲/۴ سال بود. حدود سه چهارم شرکت‌کنندگان (۷۳/۵ درصد) از نظر افسردگی در PHQ-2 و نیمی از شرکت‌کنندگان (۵۰ درصد) از نظر اضطراب در GAD-2 مثبت بودند. حدود نیمی (۵۱ درصد) از شرکت‌کنندگان هم از نظر اضطراب و هم افسردگی مثبت بودند. به طور کلی، حدود سه چهارم (۷۳/۵ درصد) برای حداقل یک بیماری روانی مثبت غربال‌گری شدند. در پرسش‌نامه خود طراحی، دو سوم از شرکت‌کنندگان افزایش قابل توجهی در تنهایی گزارش کردند. اکثر شرکت‌کنندگان افزایش قابل توجهی در تنش (۵۸/۲ درصد)، ناامیدی (۵۸/۲ درصد)، خلق و خوی ضعیف (۵۵/۱ درصد) و تحریک پذیری (۵۱ درصد) گزارش کردند.
Enriquez و همکاران [۲۲]	سلامت روان و عوامل استرس‌زای همه‌گیر Covid-19 در میان دانش‌آموزان لاتینی با وضعیت مهاجرت والدین متفاوت. Journal of Racial and Ethnic Health Disparities. 2022	مطالعه توصیفی - مقطعی. از داده‌های نظرسنجی کمی و کیفی جمع‌آوری شده در ماه مارس تا ژوئن ۲۰۲۰ با ۱۶۰۰ دانشجوی لاتینی دانشگاه کالیفرنیا از سه گروه خودشناسی استفاده شد: دانشجویان بدون مدرک، شهروندان ایالات متحده با حداقل یک والد غیرقانونی، و شهروندان آمریکایی که دارای مدرک قانونی بودند.	تحلیل‌های کمی نشان داد که همه‌گیری اثرات منفی گسترده‌ای بر سلامت روان مهاجران ایجاد کرده است، اما شدت این اثرات با وضعیت مهاجرت خود/ والدین تفاوتی نداشت. تحلیل‌های کیفی عوامل استرس‌زای رایج مرتبط با بیماری همه‌گیر را در سه گروه دانشجویی (ناامنی مالی، نگرانی‌های ویروس Covid-19، فشارهای تحصیلی و پویایی اجتماعی) شناسایی کرد. با این حال، دانشجویان بدون مدرک و شهروندان ایالات متحده با والدین غیرقانونی، جنبه‌های منحصر به فرد این عوامل استرس‌زا را به دلیل آسیب‌پذیری‌های قانونی شناسایی می کنند.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

Ornelas و همکاران [۲۳]	مقابله با Covid-19: تأثیر همه‌گیری بر سلامت روانی و رفاه زنان مهاجر لاتین - Health Education & Behavior. 2021	مطالعه توصیفی شرکت‌کنندگان در این مطالعه به عنوان بخشی از یک مطالعه بزرگ‌تر که به دنبال ارزیابی مداخله سلامت روان برای زنان مهاجر لاتین بود، انتخاب شدند. بین سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۲۰، مهاجران لاتین (N=۱۵۶) برای مطالعه والدین از دو سازمان مبتنی بر جامعه که به مهاجران لاتین تبار در شهرستان کینگ واقع در ایالت واشنگتن خدمت می‌کنند، استخدام شدند. بین ژوئن و سپتامبر ۲۰۲۰، با شرکت کنندگان مطالعه تماس گرفته شد و از آن‌ها دعوت شد تا نظرسنجی تلفنی مربوط به همه‌گیری Covid-19 را تکمیل کنند. تمام تجزیه و تحلیل داده‌ها در STATA 14.2 انجام گرفت.	تعداد بسیار کمی از زنان به Covid-19 آلوده شده بودند و ۲۳ درصد گزارش کردند که آزمایش داده بودند. بیش‌ترین دلایل عدم انجام آزمایش، ندانستن محل انجام آزمایش (۱۴ درصد)، نگرانی در مورد هزینه (۱۵ درصد)، و عدم تمایل به دانستن این‌که آیا آن‌ها آلوده هستند (۱۲ درصد) بود. اکثر شرکت‌کنندگان در مورد پرداخت هزینه مسکن (۷۶ درصد) و غذا (۷۳ درصد) نگرانی داشتند. علائم افسردگی و اضطراب در محدوده متوسط بود. تقریباً همه شرکت‌کنندگان رفتارهای پیشگیرانه توصیه شده را انجام می‌دادند. این بیماری همه‌گیر تأثیرات قابل توجهی بر سلامت روان و توانایی آن‌ها برای برآوردن نیازهای اساسی داشت.
Aragona و همکاران[۲۴]	تأثیرات منفی قرنطینه Covid-19 بر دسترسی به خدمات سلامت روان و تبعیت از آن برای مهاجران و افراد دارای مشکلات اجتماعی-اقتصادی. توسط واحد سلامت روان موسسه ملی سلامت، مهاجرت و فقر ایتالیا (INMP) مستقر در رم انجام شد. Public Health. 2020	این مطالعه توصیفی شامل همه بیمارانی بود که حداقل یک مصاحبه روان‌پزشکی در ماه‌های فوریه (۲۸۶ بیمار) و مارس (۲۶۹ بیمار) در سال‌های ۲۰۱۷-۲۰۲۰ دریافت کردند. همچنین، تعداد بیمارانی که در ماه فوریه ویزیت شده بودند با بیمارانی که در ماه مارس برای هر گروه سال خاص ویزیت کردند، مقایسه شد. برای سال ۲۰۲۰، تعداد بیمارانی که در فوریه و مارس ویزیت شدند به سه دوره زمانی حدود ده روزه برای هر ماه (۱-۱۰، ۱۱-۲۰ و ۲۱-انتهای ماه) تقسیم شد.	۲۸۶ بیمار در ماه فوریه از خدمات سرپایی سلامت روان بازدید کردند. شرکت‌کنندگان عمدتاً مرد بودند (۷۵.۱۷ درصد) و میانگین سنی (±13.43) 37.37 (SD) سال داشتند. سن و جنس بیمار بین سال‌های مطالعه تفاوت معنی‌داری نداشت. شیوع PTSD و شرایط افسردگی، سازگاری و روان‌پریشی وجود داشت. نسبت ایتالیایی‌هایی که در شرایط بد اجتماعی-اقتصادی از خدمات سرپایی بازدید می‌کردند بین ۵ تا ۱۰ درصد در نوسان بود. روند افزایش تعداد بیمارانی که بین سال‌های ۲۰۱۷ و ۲۰۲۰ تا فوریه ۲۰۲۰ به این خدمات مراجعه کردند، وجود داشت. کاهش در تعداد مصاحبه‌های روانپزشکی پس از ۱۰ مارس ۲۰۲۰، که مطابق با دوره‌ای است که در آن قرنطینه در ایتالیا برقرار شد.
Saw و همکاران [۲۵]	سلامت روانی کارگران مهاجر بین‌المللی در میان شیوع گسترده Covid-19 در خوابگاه: یک نظرسنجی جمعیتی –	مطالعه توصیفی-مقطعی بین ۲۲ ژوئن تا ۱۱ اکتبر ۲۰۲۰، پرسش‌نامه ها به صورت حضوری و آنلاین بین ۱۰۱۱ کارگر مهاجر که تحت محدودیت‌های حرکتی قرار داشتند، توزیع شد.	نتایج نشان داد که محدودیت‌های حرکتی کامل با افزایش علائم افسردگی و استرس همراه بود، در حالی که تشخیص Covid-19 با افزایش اضطراب همراه بود.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

	Journal of migration and health. 2021	علائم سلامت روان با استفاده از مقیاس ۲۱ ماده‌ای افسردگی، اضطراب و استرس (DASS-21) اندازه‌گیری شد. به عنوان متغیرهای کمکی، جمعیت‌شناسی، وضعیت قرنطینه، نگرانی‌های بهداشتی Covid-19، ثبات مالی، و قرار گرفتن در معرض اخبار و اطلاعات نادرست شرکت‌کنندگان ارزیابی گردید. مدل‌های رگرسیون خطی برای شناسایی عوامل مرتبط با هر خرده مقیاس DASS-21 برازش داده شدند.	شرکت‌کنندگانی که نگران سلامت یا شغل خود بودند، سلامتی خود را ضعیف‌تر می‌دانستند، یا بیشتر در معرض شایعات Covid-19 قرار داشتند، افسردگی، اضطراب و استرس بالاتری را گزارش کردند. در سراسر گروه، میزان افسردگی شدید یا بسیار شدید اضطراب و استرس مشابه موارد مشاهده شده در جمعیت عمومی کشور میزبان (سنگاپور) بود.
Harjana و همکاران [۲۶]	شیوع افسردگی، اضطراب و استرس در میان کارگران مهاجر اندونزیایی بازگشته به کشور در طول همه‌گیری Covid-19 Public Health. 2021	این مطالعه مقطعی بین ۳۳۵ شرکت‌کننده به کار گرفته شد. داده‌های اولیه از طریق یک نظرسنجی آنلاین جمع‌آوری شد. با استفاده از DASS-21، متغیرهای وابسته اضطراب، افسردگی و استرس اندازه‌گیری شدند. تحلیل‌های آماری توصیفی و استنباطی انجام گرفت از رگرسیون لجستیک برای پیش‌بینی متغیرهای مرتبط مستقل استفاده شد. از نرم‌افزار STATA برای اجرای تمام تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد.	شیوع افسردگی، اضطراب و استرس در میان کارگران مهاجر اندونزیایی بازگشته به کشور به ترتیب ۱۰/۱۵، ۹/۲۵ و ۲/۳۹ درصد بود. خطر اضطراب و افسردگی در بین افراد ۲۱ تا ۳۰ ساله که تحصیلات دانشگاهی را به پایان رسانده بودند، متأهل بودند و به مدت ۱۴ روز قرنطینه شده بودند، پایین بود. برعکس، خطر اضطراب و افسردگی در میان افرادی که وضعیت سلامت درک شده بد، حساسیت درک شده بالا و ادراک انگ منفی داشتند، بالا بود.
Solà-Sales و همکاران[۲۷]	نقش تاب آوری برای سلامت روانی مهاجران و پناهندگان در زمان Covid-19 – اسپانیا Healthcare; 2021 Multidisciplinary Digital Publishing Institute	مطالعه توصیفی-مقطعی یک مصاحبه با نمونه‌ای متشکل از ۲۴۵ شرکت کننده که داوطلب شرکت در مطالعه بودند انجام شد. نمونه به غیر مهاجران اسپانیایی، مهاجران اسپانیایی، مهاجران غیراسپانیایی و پناهندگان تقسیم شد. نگرش نسبت به Covid-19، تاب‌آوری (بر اساس BRCS) و سلامت روان (بر اساس DASS-21) اندازه‌گیری شد.	نتایج به دست آمده را می‌توان به شرح زیر توصیف کرد: (۱) شرکت‌کنندگان مهاجر سلامت روانی بدتری نسبت به غیرمهاجران نشان دادند، و در گروه مهاجر، پناهندگان نمرات بدتری داشتند. (۲) هیچ تفاوتی در نگرش نسبت به Covid-19 در هیچ یک از زیر گروه‌ها یافت نشد. (۳) یک اثر تعدیل‌کننده گروه برای رابطه بین تاب‌آوری و سلامت روان، اما نه بین تاب‌آوری و ترس از Covid-19 یافت شد. این نتایج ممکن است در آشکار ساختن آسیب‌پذیری مهاجران و به طور خاص پناهندگان و پیشنهاد برنامه‌های مداخله‌ای بر اساس آموزش تاب‌آوری بسیار جالب باشد.
Pieh و	تأثیر وضعیت مهاجرت بر سلامت روانی نوجوانان در طول Covid-19	این مطالعه مقطعی آنلاین با حمایت وزارت آموزش، علوم و تحقیقات فدرال اتریش، از ۳	از مجموع ۳۰۵۲ شرکت‌کننده، ۵۰۸ نفر سابقه مهاجرت (نسل اول یا دوم) داشتند و

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

همکاران[۲۸]	در سال۲۰۲۲ در اتریش Healthcare; 2022 Multidisciplinary Digital Publishing Institute	فوریه تا ۲۸ فوریه ۲۰۲۱ انجام شد و بهزیستی (WHO-5)، افسردگی (PHQ-9)، اضطراب (GAD-7)، کیفیت خواب (ISI)، استرس (PSS-10) و اختلال در خوردن (EAT-8) اندازه‌گیری شد.	N=۴۷۹ را می‌توان بر اساس سن، جنسیت، منطقه و تحصیلات با نوجوانان بدون سابقه مهاجرت مطابقت داد. تجزیه و تحلیل‌های جفت همسان نشان داد که پس‌زمینه مهاجرت با سلامت روان ضعیف‌تر مربوط به نمرات رفاه، افسردگی، اضطراب و بی‌خوابی همراه است. شیوع علائم افسردگی (۶۴/۵ درصد در مقابل ۵۶/۵ درصد)، علائم اضطراب (۵۳/۵ درصد در مقابل ۴۶ درصد)، و هم‌چنین، بی‌خوابی (۳۱/۹ درصد در مقابل ۲۱ درصد) در نوجوانان با زمینه مهاجرت بیشتر است.
Acharya و همکاران [۲۹]	Covid-19 و سلامت روان: اختلالات اضطرابی در بین مهاجران به دلیل شیوع Covid-19 در کره جنوبی – The International Journal of Psychiatry in Medicine. 2021	تعداد کل ۳۸۶ مهاجر در کره جنوبی در این مطالعه کمی مقطعی شرکت کردند. برای سنجش سطح اضطراب از پرسش‌نامه الکترونیکی استاندارد شده شامل مقیاس اختلال اضطراب عمومی (GAD-7) استفاده شد. تحلیل رگرسیون لجستیک برای یافتن عوامل تعیین کننده اختلالات اضطرابی در بین مهاجران انجام شد.	شیوع اضطراب شدید در بین مهاجران ۴۷/۲ درصد بود. زنان مهاجر (۲۸/۶ درصد) نسبت به مردان (۷۱/۴ درصد) اختلال اضطرابی کمتری داشتند. مهاجرانی که متأهل، تنها زندگی می‌کردند، دارای درآمد پایین، سابقه مشکلات سلامتی بودند، از اضطراب متوسط تا شدید رنج می‌بردند. مهاجرانی که بیکار بودند و شغل خود را به دلیل شیوع Covid-19 از دست دادند دارای اختلال اضطرابی بالاتری بودند. مشخص شد که مهاجران بالای ۳۰ سال از سطح بالایی از اضطراب رنج می‌برند حمایت‌های امدادی از سوی دولت به طور قابل توجهی با اختلال اضطراب در میان مهاجران مرتبط بود.
Spiritus-Beerden و همکاران[۳۰]	سلامت روان پناهندگان و مهاجران در طول همه‌گیری COVID-19: نقش تبعیض تجربه شده و عوامل استرس‌زا روزانه - International Journal of Environmental Research and Public Health. 2021	یک مطالعه کمی جهانی برای ارزیابی سلامت روان پناهندگان و مهاجران در طول همه‌گیری Covid-19 این نظرسنجی آنلاین از آوریل تا نوامبر ۲۰۲۰ انجام شد. داده‌ها در یک نظرسنجی جهانی آنلاین، به عنوان بخشی از مطالعه ApartTogether، با همکاری کنسرسیوم Consortium بزرگ اروپایی از دانشگاهیان، سازمان بهداشت جهانی (WHO) جمع‌آوری شد. یک کمپین رسانه‌ای گسترده برای دسترسی به شرکت‌کنندگان از	در مجموع، ۲۰۷۴۲ شرکت‌کننده وارد نظرسنجی شدند. یافته‌های نظرسنجی نشان داد که سلامت روان پناهندگان و مهاجران در طول همه‌گیری Covid-19 به‌ویژه برای زیرگروه‌های خاصی (به عنوان مثال، وضعیت مسکن ناامن و وضعیت اقامت، پاسخ‌دهندگان مسن‌تر و زنان) که سطوح بالاتری از افزایش تبعیض را گزارش کرده‌اند، به‌طور قابل‌توجهی تحت تأثیر قرار گرفته است و استرس‌های زندگی روزمره

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

		طریق فیس‌بوک، توییتر و واتساپ راه‌اندازی شد.	افزایش یافته است. نیاز به شناسایی تأثیر مخرب سلامت روانی همه‌گیری Covid-19 بر گروه‌های خاص پناهنده و مهاجر و توسعه مداخلاتی وجود دارد که نیازهای منحصر به فرد آن‌ها را هدف قرار دهد.
Benjamen و همکاران [۳۱]	دسترسی به خدمات مراقبت‌های بهداشت روانی پناهندگان و مهاجران در شش ماه اول همه‌گیری Covid-19 نظرسنجی بالینی پناهندگان کانادایی – International journal of environmental research and public health. 2021	این مطالعه توصیفی ترکیبی متوالی (کمی و کیفی) می‌باشد که شامل یک نظرسنجی و مصاحبه‌های بعدی در میان پزشکانی بود که از پناهندگان در سراسر کانادا مراقبت می‌کنند. این نظرسنجی شامل هر دو سوال بسته و باز بود. هفتاد و هفت پزشک با تجربه مراقبت از جمعیت پناهندگان، که نشان دهنده میزان پاسخ ۸۴ درصدی است، در نظرسنجی آنلاین شرکت کردند، که ۱۱ نفر از آن‌ها نیز در مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته شرکت کردند.	پزشکان دیدگاه‌هایی را درباره بهبود مدیریت سلامت روان پناهندگان، از جمله افزایش دسترسی به منابع اجتماعی و مراقبت مجازی، توصیف کردند. اکثر پزشکان گزارش دادند که روان‌درمانی با کمک فن‌آوری امکان‌پذیر است، و ممکن است برابری سلامتی را برای بیماران پناهنده‌شان افزایش دهد. با این حال، محدودیت‌های عمده مراقبت مجازی شامل موانع تکنولوژیکی، ارتباطات و مسائل بهداشت روانی جهانی و نگرانی‌های مربوط به حریم خصوصی است. به طور خلاصه، همه‌گیری Covid-19 نابرابری‌های اجتماعی و بهداشتی را در میان جمعیت پناهندگان و مهاجران در کانادا تشدید کرده است و روش سنتی ارائه مراقبت‌های بهداشت روان را به چالش کشیده است.
Dale و همکاران [۳۲]	سلامت روانی کارآموزان در طول همه‌گیری Covid-19 در اتریش و تأثیر جنسیت، سابقه مهاجرت و وضعیت کاری – Journal of Global Health. 2020	در این مطالعه توصیفی، یک نظرسنجی آنلاین از طریق REDCap با نمونه‌ای متشکل از ۱۴۴۲ کارآموز (زن: ۵۳/۵ درصد، مرد: ۴۵/۴ درصد، متنوع: ۱/۱ درصد، سابقه مهاجرت: ۲۸/۴ درصد) از ۲۹ مارس تا ۱۸ می ۲۰۲۱ انجام شد. شاخص‌های سلامت روان افسردگی (PHQ-9)، اضطراب (GAD-7)، بهزیستی (WHO-5)، اختلال در خوردن (EAT-8)، و بی‌خوابی (ISI-7) محاسبه گردید.	شیوع بالایی از افسردگی مرتبط بالینی (برش ۱۱ برای نوجوانان، ۱۰ برای بزرگسالان: ۴۸/۳ درصد)، اضطراب (۱۱ برش برای نوجوانان، ۱۰ برای بزرگسالان: ۳۵/۴ درصد)، بی‌خوابی (قطع) وجود دارد. کاهش ۱۵: ۲۷ درصد، و اختلال در خوردن (برش ۲ برای مردان، ۳ برای زنان: ۵۰/۶ درصد). مدل‌های خطی نشان داد که کارآموزان با جنسیت زن و متنوع، سابقه مهاجرت و وضعیت بیکار ضعیف‌ترین امتیاز را در تمام معیارهای سلامت روان نشان دادند. به جز بی‌نظمی در غذا خوردن این یافته‌ها بر نیاز به استراتژی‌های متقاطع برای کاهش

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

		و جلوگیری از پیامدهای نامطلوب بهداشت روانی همه‌گیری Covid-19 برای کارآموزان تأکید می‌کند.

جدول ۲- مقالات مروری (Review articles)، در زمینه‌ی تأثیر همه‌گیری Covid-19 بر روی سلامت روان مهاجران در دنیا

نام محقق	عنوان، محل، سال انتشار مقاله و نام مجله	نوع مطالعه، ابزار و نحوه جمع‌آوری اطلاعات	مهمترین یافته‌های مطالعات
Rothman و همکاران [۱۶]	تأثیر اپیدمی Covid-19 بر سلامت روان بر مهاجران و اقلیت‌های نژادی و قومی – An International Journal of Medicine. 2020	مروری-انجام یک مرور ادبی در خصوص موضوع تحت بررسی	دو عامل مهم یکی بیماری‌های مزمن (فشار خون، سرطان، دیابت نوع ۲ و هیپرلیپیدمی)، COPD و بیماری مزمن تنفسی تحتانی و عامل دوم زندگی کردن این گروه‌های اقلیت فقیرتر به احتمال زیاد در محیط‌های شلوغ و شهری که به موجب آن فاصله‌گذاری اجتماعی دشوارتر یا حتی غیرممکن شده است. هم‌چنین، نداشتن مدرک، بی‌سوادی، فرهنگ متفاوت، نبود اطلاعات ترجمه شده، دسترسی کمتر به خدمات بهداشتی و درمانی مهم‌ترین عوامل اختلال در سلامت روان در طی اپیدمی Covid-19 می‌باشد.
Chan و همکاران [۳۳]	سلامت روان و مراقبت جامع کارگران مهاجر در سنگاپور در طول همه‌گیری Covid-19 – سنگاپور Journal of Global Health. 2020	مروری ادبی بر تأثیر بیماری Covid-19 بر سلامت روان مهاجران سنگاپور	مراقبت از سلامت روان برای مهاجران سنگاپوری کم بوده زیرا موانع زبانی و فرهنگی، گنجاندن این جنبه را برای خدمات مراقبت‌های بهداشتی عمومی چالش برانگیز کرده است. سطوح بالای ننگ نسبت به بیماری روانی در کشورهای مبدأ کارگران مهاجر نیز بر بار نیازهای برآورده نشده برای حمایت متمرکز از سلامت روان افزوده است. اطلاع‌رسانی دقیق و ارتقاء دانش و نگرش مهاجران و هم‌چنین، استقرار تیم پزشکی و روانپزشکی در اردوگاه‌ها، خوابگاه‌ها و سایر محل اقامت مهاجرین مخصوصاً طی بحران‌ها از جمله اپیدمی Covid-19 می‌تواند بسیار کارآمد باشد.
Singh GP [۳۴]	مسائل روانی و سلامت روانی مهاجران در میان همه‌گیری Covid-19 در هند: مروری بر روایتی – Indian Journal of Psychological Medicine. 2021	در این مطالعه مرور روایی جستجو در PubMed، Google Scholar، Web of Science، ScienceDirect، جستجوی گوگل، انجام شد. دوره جستجو از ۱ مارس ۲۰۲۰ تا ۳۱ مارس ۲۰۲۱ یک سال بوده است. پایگاه داده با عبارات "مهاجر"، "کارگر مهاجر"، "همه‌گیری Covid-19"، "محدودیت"، "مهاجر"، «مسائل سلامت روان»، «مسائل روانی اجتماعی» جستجو شد.	در ابتدا، ۴۸ مقاله پژوهشی بازیابی شد و ۱۰ مورد از آن‌ها به دلیل نداشتن اطلاعات کافی در مورد چالش‌های ذهنی و روانی-اجتماعی مهاجران حذف شدند. در ۳۸ مقاله باقی مانده، ۹ مقاله پژوهشی اصیل بود که از هند در رابطه با تأثیر Covid-19 بر مهاجران منتشر شد. دسته دوم شامل ۱۷ سرمقاله‌ها یا تفسیرها یا نامه‌هایی به سردبیر یا مقاله خط‌مشی در مورد جنبه‌های روانی اجتماعی و سلامت روانی مهاجران در طول همه‌گیری Covid-19 بود. دسته سوم ۱۱ مقاله در مورد دیدگاه‌ها یا نظرات یا دیدگاه‌ها مربوط به مسائل مختلف روانی و سلامت روان در میان مهاجران در هند در طول همه‌گیری Covid-19 بود. مسائل روانی- اجتماعی عمدتاً در میان مهاجران عبارت بودند از شرایط زندگی، نیازهای اولیه، نگرانی‌های خانوادگی، بیکاری، پریشانی روانی، اختلالات افسردگی، اختلالات اضطرابی، اختلالات مصرف مواد بود.

جدول ۳- اظهار نظر و نقطه نظرات Commentary در زمینه‌ی تأثیر عالمگیری Covid-19 بر روی سلامت روان مهاجران در دنیا

نام محقق	عنوان، محل، سال انتشار	نوع مطالعه، ابزار و نحوه	مهم‌ترین یافته‌های مطالعات

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

	مقاله و نام مجله	جمع‌آوری اطلاعات	
Sieffien و همکاران [۳۵].	بهداشت روانی مهاجران و پناهندگان در طول همه‌گیری Covid-19: ملاحظات کلیدی اضافی: Canadian Family Physician. 2022	ملاحظات کلیدی اضافی - اظهارات محققین با استفاده از تجربیات و مطالعه مقالات مشابه انجام گرفته در این زمینه.	بلایا از جمله بیماری کووید ۱۹ اغلب با افزایش افسردگی، اختلال مصرف مواد، اختلال استرس پس از سانحه (PTSD)، به علاوه مشکلات کودک آزاری و خشونت خانگی در جمعیت عمومی همراه است. چنین بلایایی همواره جمعیت‌های آسیب‌پذیر، از جمله فقرا و بیماران مبتلا به بیماری‌های روانی جدی، و جمعیت مهاجر و پناهنده را بیشتر تحت تأثیر قرار می‌دهد. سطوح بالای بیماری‌های مزمن، استرس مزمن و دسترسی کمتر به خدمات بهداشتی پیشگیرانه و هم‌چنین، مشکلات زبانی و ترجمه متون نقش مؤثری در این رابطه دارد.
Choudhari R [۳۶]	همه‌گیری Covid-19: چالش‌های سلامت روان کارگران مهاجر داخلی هند- Asian journal of psychiatry. 2020	اظهار نظرات محقق با استفاده از بررسی متون قبلی و تجربیات خویش	جابه‌جایی و ترکیبی از عوامل مانند حساسیت به عفونت‌های ویروسی جدید، پتانسیل عمل به عنوان ناقل عفونت، شیوع بیماری‌های جسمی مانند پنوموکونیوز شغلی، سل، عفونت‌های HIV، بیماری‌های روان‌شناختی قبلی. عواملی مانند عدم حمایت خانواده و مراقب در طول بحران، طرد اجتماعی و عدم دسترسی به موقع به خدمات روانپزشکی. همگی باعث ایجاد ناراحتی روانی پس از سانحه برای کارگران مهاجر می‌شوند. محدودیت‌های مالی ناشی از از دست دادن کار، غیبت یا تعلیق قوانین اساسی مرتبط با ایمنی و بهداشت شغلی و خطرات شغلی مرتبط است که این گروه شغلی را به شدت در برابر ابتلاء به بیماری‌های روانی آسیب‌پذیر کرده است.
Endale و همکاران [۳۷]	Covid-19 و جوانان پناهنده و مهاجر: دیدگاه سلامت روان مبتنی بر جامعه. Psychological trauma: Theory, research, practice, and policy. 2020	اظهار نظرات نویسندگان بر مبنای دیدگاه سلامت روان مبتنی بر جامعه	برنامه ترومای کودک مرکز Kovler Center Child Trauma Program (KCCTP) از اتحاد بین المللی هارتلند (Heartland) در سال ۲۰۱۸ تأسیس شد تا خدمات بهداشت روانی و اجتماعی مبتنی بر جامعه را برای چنین جوانان و خانواده های مهاجر و پناهنده ارائه دهد. اگرچه هدف اصلی این برنامه ارائه درمان مبتنی بر شواهد و سازگاری فرهنگی است، اما این خدمات بالینی با مدیریت گسترده و مدیریت موردی از جمله حمل و نقل و کمک‌های غذایی، دسترسی به بیمه سلامت و منافع عمومی، سیستم‌های آموزشی ناوبری، اتصال به حقوقی پشتیبانی می‌شود. قبل از Covid-19، این برنامه جامع، فرهنگی و زبانی پاسخگو به خانواده‌هایی که از ۲۴ کشور مهاجرت کرده بودند و به ۲۴ زبان منحصر به فرد صحبت

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

			می‌کردند خدمات‌رسانی می‌کرد.
Liu و همکاران [۳۸]	کارگران مهاجر در چین به مداخلات روانی اضطراری در طول شیوع Covid-19 نیاز دارند. Globalization and health. 2020	مطالعه از نوع اظهار نظر بیان عوامل مؤثر بر سلامت روان مهاجران در طی اپیدمی Covid-19	به منظور کاهش خطر انتقال Covid-19، شبکه‌های حمل‌ونقل عمومی به حالت تعلیق درآمد و بسیاری از کارگران مهاجری که به زادگاه خود بازگشته‌اند نیاز به قرنطینه ۲ هفته‌ای داشتند که منجر به تأخیر در بازگشت به شهرها برای کار شد. بسیاری از مشاغل به دلیل خطر انتقال Covid-19 به طور موقت تعطیل شده‌اند و منجر به بیکاری بسیاری از کارگران شده است. از دست دادن ناگهانی درآمد و اجرای بیشتر قرنطینه در شهرها می‌تواند مشکلات سلامت روان کارگران مهاجر را تشدید کند با این حال، تا به امروز هیچ دستورالعمل یا استراتژی خاصی در مورد خدمات بهداشت روانی کارگران مهاجر منتشر نشده است.
Ali و همکاران [۳۹]	سلامت مهاجران در عربستان سعودی در طول همه‌گیری Covid-19 - East Mediterr Health J. 2020.	اظهار نظر - بیان عوامل مؤثر بر سلامت روان کارگران مهاجر در عربستان صعودی	همه‌گیری Covid-19 تلفات خود را بر جمعیت شاغل، از جمله کارگران مهاجر، وارد کرده است. بسیاری از کارخانه‌های صنعتی و کارگاه‌های غیرضروری تعطیل شده‌اند و فشار پولی بر مهاجرانی که برای بقاء به دستمزد روزانه یا ماهانه متکی هستند، وارد می‌کند. کارگران مهاجر معمولاً در پمپ‌بنزین‌ها، خواربارفروشی‌ها، رستوران‌ها، کارگاه‌های صنعتی و بیمارستان‌ها هم‌چنین، در محیط‌های خانگی مانند خدمتکاران، نظافتچی‌ها و رانندگان شخصی کار می‌کنند مناطقی که احتمال ابتلاء و انتقال Covid-19 وجود دارد. که همه موارد ذکر شده زمینه‌ساز اختلال در سلامت روان مهاجران می‌باشد.
Espinel و همکاران [۳]	مهاجران ونزوئلا در کلمبیا: Covid-19 و سلامت روان – The Lancet Psychiatry. 2020	اظهارنظر – بررسی و بیان عوامل مؤثر بر سلامت روان مهاجران ونزوئلا در طی اپیدمی Covid-19	سلامت روانی مهاجران ونزوئلا با سختی‌های شدید در داخل ونزوئلا، مهاجرت ناشی از آن و عدم اطمینان پیرامون همه‌گیری Covid-19 همراه شده است. انگیزه مهاجرت گسترده ونزوئلا، فروپاشی نهادهای دموکراتیک و بدتر شدن خدمات عمومی ونزوئلا و در ورای آن فقر و کمبود غذا. دست دادن نیمی از پزشکان به دلیل مهاجرت، کمبود دارو، و دسترسی ناپایدار بیمارستان‌ها به برق و آب جاری، کمبود داروهای ضد روان‌پریشی افراد را در معرض خطر بیشتر سلامت روان قرار داده است. تراکم بالای جمعیت، بهداشت نامناسب، و عدم فاصله-گذاری اجتماعی و شستن دست مهاجران در معرض ابتلاء به Covid-19 قرار داده است.

جدول ٤- سایر مقالات از جمله نامه به سردبیر، تحریریه و مقالات کیفی (Letters to the Editor, editorial and Quality articles) در زمینه‌ی تأثیر عالمگیری Covid-19 بر روی سلامت روان مهاجران در دنیا

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

نام محقق	عنوان، محل، سال انتشار مقاله و نام مجله	نوع مطالعه، ابزار و نحوه جمع‌آوری اطلاعات	مهم‌ترین یافته‌های مطالعات
Gomez-Aguinaga و همکاران [۴۰]	مهاجرت و جنسیت به عنوان عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت روان در طول شیوع Covid-19: مورد ایالات متحده آمریکا لاتین Journal of Environmental Research and Public Health. 2021	با استفاده از SOMOS Covid-19 Crisis National Latino Survey، مجموعه‌ای از تحلیل‌های متقاطع را برای درک میزان تأثیر تجربیات شخصی با Covid-19، عوامل ساختاری جنسیتی، و اثرات سرریز سیاست‌های مهاجرت ایالات متحده بر سلامت روان انجام گرفت.	نتایج نشان داد که در میان لاتین‌ها، شناخت یک مهاجر غیرقانونی و فردی که مبتلا به Covid-19 است، احتمال گزارش پیامدهای روانی بدتر را تا ۵۲ درصد افزایش می‌دهد. علاوه بر این، زن بودن احتمال گزارش بالاترین سطح مشکلات سلامت روان را در میان افراد اسپانیایی تبار که فرد مبتلا به Covid-19 و یک مهاجر غیرقانونی را می‌شناسند تا ۳۰ درصد افزایش می‌دهد. این یافته‌ها نشان می‌دهد که تأثیرات شیوع Covid-19 در بین آمریکایی‌های لاتین و لاتین تبارها در نابرابری‌های جنسیتی و سیستمیک ریشه‌دار است.
Mia و همکاران [۴۱]	هزینه‌های اقتصادی و بهداشت روانی Covid-19 برای مهاجران Journal of psychiatric research. 2020	سخن سردبیری- ارائه مطالب مفید در خصوص سلامت روان مهاجران	محققین بیان کردند که، در طول همه‌گیری جهانی Covid-19، کشورهای میزبان نباید به تضمین سلامت و ایمنی مهاجران پشت کنند. مهاجران بخش مهمی از مسیر توسعه بسیاری از کشورها بوده و خواهند بود و در بسیاری از جنبه‌ها در کمک به مبارزه با Covid-19 (مانند پزشکان و نظافتچیان خط مقدم) مشارکت دارند. در نتیجه، آن‌ها مستحق برخورد برابر از سوی کشورهای میزبان خود، از جمله معیشت روانی و اقتصادی خود هستند. اغلب گفته شده است که همه‌گیری Covid-19 یک «بحران بشردوستانه با بعد بهداشت عمومی» است و انسانیت باید قبل از نژاد، مذهب، رنگ و منشاء در هنگام درمان مهاجران غالب شود.
Chander و همکاران [۴۲]	پرداختن به نگرانی‌های بهداشت روانی کارگران مهاجر در طول همه‌گیری Covid-19: یک گزارش تجربی SAGE Publications Sage UK: London, England; 2021	یک گزارش تجربی به شیوه سر مقاله	رعایت اقدامات احتیاطی مانند شستن مکرر دست‌ها، حفظ فاصله اجتماعی در پناهگاه‌ها و پوشیدن ماسک از یک طرف و عدم اطمینان در مورد مدت زمان قرنطینه، اشتیاق به سفر و دیدار با خانواده، ترس از رها شدن/مهجور شدن توسط آن‌ها باعث اختلال در سلامت روان مهاجران شده است. عدم اطمینان از درآمد و شغل، ترس از بی‌توجهی به سایر مسائل بهداشتی کودکان و زنان باردار؛ نگرانی‌های مربوط به مصرف مواد از طرف دیگر از

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

			عوامل چالش برانگیز سلامت روان مهاجران هند می‌باشد.
Gao [۴۳]	دارایی‌های ناپایدار: آسیب‌پذیری سلامت روانی مهاجران چینی به عنوان نشانه‌ای از سیاست بین‌المللی در همه‌گیری Covid-19 Journal of Humanistic Psychology. 2021	استفاده از قوم‌نگاری انجام شده در کانادا و هم‌چنین، رسانه های آنلاین بین المللی به بررسی این سه شرط می‌پردازد. از نظریه‌های روان‌شناسی انسان‌گرا، روان‌شناسی وجودی، تا توضیح دهد که چگونه برای مهاجران چینی، تنش‌های سیاسی بین‌المللی در طیفی از پدیده‌های مرتبط با سلامت روان از جمله هویت، تعلق، خودآگاهی، شرم، افسردگی در طول اپیدمی Covid-19 دخیل است.	همه‌گیری Covid-19 به دلیل روابط فرهنگی، اجتماعی و سیاسی مهاجران چینی با چین، که در میان تنش‌ها با جهان غرب، با اقدامات بحث‌برانگیز به Covid-19 به چالش‌های سلامت روان منحصر به فردی برای مهاجران چینی منجر شده است. این چالش‌ها در سه شرایط در زمان بحران آشکار می‌شوند: نژادپرستی که چینی‌های خارج از کشور را با ویروس کرونا مرتبط می‌کند، «عدم تعلق مضاعف» مهاجران چینی به جوامع میزبان و چین، و عدم تأیید اجتماعی از انتقاد سیاسی در بین چینی‌های خارج از کشور. چارچوب تنش‌های بین‌المللی جاری پیرامون چین، رهبران سیاسی، رسانه‌ها و افراد مختلف عمداً از برچسب "ویروس چین" برای حمله به چین استفاده کرده‌اند.
Sabri و همکاران [۴۴]	تأثیر همه‌گیری Covid-19 بر سلامت و ایمنی زنان: مطالعه‌ای بر روی بازماندگان مهاجر از خشونت شریک جنسی نزدیک Health care for women international. 2020	در این مطالعه کیفی، ۴۵ مصاحبه عمیق و ۱۷ مصاحبه با اطلاعات کلیدی با شرکت کنندگانی از مناطق مختلف جهان (مانند آفریقا، آسیا و آمریکای لاتین) انجام شد. با استفاده از روش‌های نمونه‌گیری هدفمند و گلوله برفی، بازماندگان از مناطق متعدد ایالات متحده انتخاب شدند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آخرین نسخه (نسخه ۸.۳.۳۵) نرم افزار تحلیل کیفی و ترکیبی Dedoose انجام شد.	همه شرکت‌کنندگان یک رابطه متقابل و تقویت‌کننده بین افزایش استرس‌های زندگی به دلیل همه‌گیری Covid-19 و پاسخ مرتبط توصیف کردند. مشکلات مالی ناشی از بیکاری یا اخراج کارکنان در طول تعطیلی اقتصادی و رکود ناشی از آن، و هم‌چنین، ترس از دست دادن شغل و فشار مالی آینده، هر دو به عنوان ایجاد یا تشدید تعارض در خانواده ها توصیف شدند. بدون مدرک بودن یا داشتن ویزای کار به دلیل از دست دادن شغل و ناتوانی در ارسال پول برای خانواده در خارج از کشور استرس دیگری بود.
Singh OP[۴۵]	سلامت روان کارگران مهاجر در همه‌گیری Covid-19 و قرنطینه: چالش‌های پیش رو Challenges ahead. Medknow; 2020	تحریریه – شرحی بر چالش‌های پیش روی سلامت روان مهاجران مخصوصاً در طی اپیدمی Covid-19	کارگران مهاجر به دلیل موقعیت منحصر به فرد و نامطلوب خود در معرض نابرابری‌های اجتماعی مختلف اجتماعی از نظر جنسیت، تحصیلات، نژاد، درآمد، زبان، آداب و رسوم و سنن، و محل سکونت به طور مداوم با اختلالات روانی رایج مرتبط است. سلامت روان ضعیف به طور قابل توجهی در میان کارگران مجرد، غیر ماهر و بی سواد با دستمزد روزانه با سال‌های مهاجرت بالاتر و کمبود مسکن و

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

			سرویس بهداشتی بالاتر بود. شیوع Covid-19 و در نتیجه قرنطینه سراسری منجر به وخامت قابل توجهی در همه عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت شده است. از دست دادن درآمد و مشاغل، ناامنی ها و انزوای اجتماعی در حال افزایش است و احتمالاً سلامت روانی جمعیت مهاجر را بدتر می‌کند.
Lakhan و همکاران [۴۶]	رویکرد پزشک مراقبت‌های اولیه برای تأثیر سلامت روان Covid-19: مورد سلامت روان کارگران مهاجر. Journal of Family Medicine and Primary Care. 2020	نامه به سردبیر – ارائه مباحث و دلایل مرتبط با در معرض خطر بودن سلامت روان مهاجران مخصوصاً در طی اپیدمی Covid-19	جمعیت مهاجر همیشه بسیار آسیب‌پذیر است و شیوع اخیر Covid-19 هم چالش‌های عظیمی را برای این جمعیت به همراه داشته است. افراد غیر ماهر و بی‌سواد که فرصت‌های شغلی در مناطق محلی ندارند، اغلب به طور موقت از مکان‌های دور افتاده به شهرهای بزرگ‌تر در هند مهاجرت می‌کنند. قرنطینه سراسری و محدودیت‌های مسافرتی که به منظور مهار انتشار ویروس اعمال می‌شوند، منجر به انگ اجتماعی غیرقابل تحمل، انزوا، از دست دادن درآمد، ترس و خطر نگرانی‌های سلامت روان، از جمله خودکشی شده است.
Pinzón-Espinosa و همکاران [۴۷]	همه‌گیر Covid-19 و سلامت روان پناهندگان، پناهجویان و مهاجران – Journal of affective disorders. 2021	مکاتبه (Correspondence) – شرح عوامل موثر بر سلامت روان مهاجران در طی اپیدمی Covid-19 و دستورالعمل‌های اخیراً منتشر شده از سوی آژانس پناهندگان سازمان ملل متحد United Nations Refugee Agency (UNHCR)	همه‌گیری Covid-19 شرایط سلامت روانی از قبل موجود در این بزرگ‌سالان و کودکان را بدتر کرده است یا آسیب‌پذیری‌های جدیدی ایجاد کرده است. بدتر شدن عوامل استرس‌زای روانی اجتماعی، مانند ترس از اخراج، از دست دادن یا کاهش معیشت؛ تبعیض جنسیتی، مذهبی یا قومیتی؛ اقدامات محدودیت و منابع مسکونی پربار یا بی خانمانی و انگ به دلیل مسائل مربوط به سلامت روان از منابع اصلی پریشانی در این جمعیت است. دستورالعمل‌های اخیراً منتشر شده از سوی آژانس پناهندگان سازمان ملل متحد (UNHCR) با هدف افزایش آگاهی در مورد سلامت روان و فعالیت‌های حمایت روانی اجتماعی در پناهندگان، پناهجویان و مهاجران است. اجرای خدمات بهداشت روانی از راه دور، خطوط کمکی به زبان‌های مختلف، ظرفیت‌سازی کارکنان خط مقدم در کمک‌های اولیه روان‌شناختی، را در بر می‌گیرد.
Dalexis و	پناهجویان شاغل در کبک (کانادا) در طول همه‌گیری	نامه به سردبیر بیان عوامل مؤثر بر خطر اخراج، و تهدید	همه‌گیری کنونی در حال حاضر با عدم اطمینان و نگرانی‌های قابل توجهی مرتبط است که مطالعات

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

همکاران [۴۸]	Covid-19: خطر اخراج، و تهدید برای سلامت جسمی و روانی – Psychiatry Research. 2020	سلامت جسمی و روانی مهاجران در طی اپیدمی Covid-19	اخیر نشان داده است که با مشکلات سلامت روان در میان کارکنان مراقبت های بهداشتی (افسردگی، اضطراب، بی‌خوابی، اختلال استرس پس از سانحه (PTSD)، پریشانی روانی) مرتبط است. پناهجویان علاوه بر به خطر انداختن سلامت جسمی و روانی و همچنین، جان خود از طریق کار در خط مقدم همه‌گیری، هم‌چنان با اضطراب ناشی از اخراج احتمالی مواجه هستند.

بحث

عالمگیری Covid-19 و استراتژی قرنطینه ناشی از آن همه را تحت تأثیر قرار داده است. قرنطینه زندگی کارگران مهاجر را به بن بست کشانده است، زیرا نه کاری برای انجام دادن داشته‌اند و نه می‌توانند به کشور اصلی خود سفر کنند و برخی از آن‌ها به دلیل محدودیت‌های مالی قادر به تأمین نیازهای روزانه خود نیستند. استراتژی بسیار اساسی فاصله‌گذاری اجتماعی را نمی‌توان در این جمعیت تضمین کرد زیرا آن‌ها بیشتر در جوامع پرجمعیت و اتاق‌هایی با حداقل فضا برای هر نفر زندگی می‌کنند. مهاجران در چنین شرایطی بیشتر مستعد آسیب‌های اجتماعی، روانی و عاطفی هستند که ناشی از بی‌توجهی جامعه محلی و نگرانی در مورد رفاه و امنیت خانواده‌هایشان در مکان‌های بومی است. مهاجران به حاشیه نشین‌ترین اقشار جامعه تعلق دارند که برای امرار معاش خود به دستمزد روزانه وابسته هستند و در مواقع چنین پریشانی نیاز به هم‌دردی و درک جامعه دارند. نگرانی‌های فوری کارگران مهاجر مخصوصاً در طول اپیدمی کووید-۱۹، در مرحله اول ترس از ابتلای خود و خانواده به بیماری است و در مرحله بعد، مربوط به غذا، سرپناه، مراقبت‌های بهداشتی، از دست دادن حقوق، نگرانی در مورد خانواده، اضطراب و ترس است [۵۱-۴۹].

به طور کلی مقالات جمع‌آوری شده در این مطالعه در چهار دسته طبقه‌بندی گردید.

دسته اول مقالات پژوهشی اصیل (Original Research Articles) ۱۳ مقاله بودند [۳۲]. این مقالات طی سال‌های ۲۰۲۲ - ۲۰۲۰ انجام شده بودند. بیشتر این مقالات بر روی مهاجران کانادا، اتریش، کره جنوبی و هندوستان انجام گرفته بودند. در این مطالعات با به کاربردن روش‌های توصیفی و با استفاده از چک‌لیست و پرسش‌نامه‌های تهیه شده میزات اختلالات سلامت روان ناشی از همه‌گیری Covid-19 بر روی سلامت روان مهاجران پرداخته شده است. دسترسی محدود به خدمات پزشکی و روانشناسی، از دست دادن شغل و در نتیجه ناامنی مالی، قرنطینه، جداسازی و فاصله‌گذاری اجتماعی و ترس از ابتلای خود و خانواده از جمله عواملی در این دوران بود که منجر به اختلال افسردگی، اضطراب، استرس، استرس پس از سانحه در مهاجران نسبت به سایر افراد بومی جامعه گردیده بود. در این دسته، همه مطالعات انجام گرفته به شکل توصیفی و مقطعی بر روی مهاجرین

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

انجام گرفته بود. با توجه به این‌که در این مطالعات راه‌کارها و پیشنهادها برای بهبود شرایط روانی مهاجران و علل آن مورد بحث و بررسی قرار گرفته بود اما هیچ مطالعه مداخله‌ای در این زمینه که راه‌کارها را سنجیده و مورد ارزیابی قرار دهد انجام نگرفته بود. با توجه به این‌که مهاجران می‌تواند گروه‌های مختلفی (به دلایل کارگری و مشکلات اقتصادی و معیشتی، به دلیل تحصیلی، به دلیل جنگ و ناامنی) باشد، بیشتر این مقالات فقط روی مهاجران کارگر انجام گرفته بود و به سایر گروه‌های مهاجر از جمله مهاجرین ناشی از جنگ و تحصیلی نپرداخته‌اند.

دسته دوم مقالات شامل؛ مقالات مروری (Review Articles)، (جمع بندی مطالعات انجام گرفته در زمینه ارتباط بین Covid-19 و سلامت روان مهاجران) که شامل ۳ مقاله بود [۳۴-۳۳]. این مقالات در بازه زمانی ۲۰۲۲ - ۲۰۲۰ به جمع‌بندی مقالات انجام گرفته بر روی سلامت روان مهاجران در کشورهای سنگاپور و هند انجام گرفته بود. در این مطالعات با انجام مرور روایی به جمع‌بندی مطالب مفید و کاربردی ارتباط و تأثیر بیماری همه‌گیر Covid-19 بر روی سلامت روان مهاجران پرداخته‌اند. مهم‌ترین نکات قابل ذکر در این مطالعات نداشتن مدرک، بی‌سوادی، فرهنگ متفاوت، نبود اطلاعات ترجمه شده، دسترسی کمتر به خدمات بهداشتی و درمانی مهم‌ترین عوامل اختلال در سلامت روان در طی اپیدمی Covid-19 در میان مهاجران می‌باشد. مقالات مروری به جمع‌بندی و طبقه‌بندی مطالعات انجام گرفته در یک زمینه خاصی می‌پردازند و در این حیث بسیار با اهمیت می‌باشند. با توجه به این‌که در خصوص این موضوع تنها سه مقاله مروری انجام گرفته بود، بنابراین، لازم و ضروری به نظر می‌رسد برای شناخت کافی در این زمینه و پی بردن به تمامی راه‌کارهای ممکن در خصوص بهبود سلامت روان مهاجران مطالعات مروری بیشتری مخصوصاً مروری سیستماتیک انجام گیرد.

دسته سوم این مطالعات شامل اظهار نظر و نقطه نظرات Commentary در زمینه‌ی تأثیر همه‌گیری COVID-19 بر روی سلامت روان مهاجران در دنیا بودند که شامل ۶ مقاله بودند. این مقالات هم در بازه زمانی ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۲ انجام گرفته بودند [۳۵-۳۹]. در این مقالات اظهارات محققین با استفاده از تجربیات و مطالعه مقالات مشابه انجام گرفته در این زمینه به رشته تحریر در آمده است و بیشتر محققین از هند، کلمبیا و عربستان به این موضوع پرداخته‌اند. ذکر دو نکته مهم است: اول، این همه‌گیری ریشه در نابرابری‌های سلامت، آموزش، و فرصت‌های اقتصادی و اثرات نژادپرستی و بیگانه هراسی را از طریق آسیب‌های نامتناسب Covid-19 به اقلیت‌ها و جمعیت‌های آسیب‌پذیر مانند جوانان و خانواده‌های پناهنده و مهاجر ایجاد کرده است. دوم، اهمیت کاهش آسیب ناشی از این نابرابری‌ها از طریق دسترسی به اطلاعات و ارتقاء آگاهی، رفع نیازهای اساسی، دسترسی به خدمات پزشکی و سلامت روان و حمایت از آن‌ها است. این موارد در جهت رفع و یا کاهش آسیب سلامت روان مهاجران می‌تواند کمک کننده باشد. این مقالات حاصل تجربه و اظهار نظرات متخصصینی می‌باشد که در زمینه مورد بحث تبحر و

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

سر رشته خاصی دارند، بنابراین، بسیار مفید بوده و لازم است هم تعداد مطالعات بیشتری انجام گیرد و هم با دقت مورد بررسی و استفاده به کار گرفته شوند.

دسته چهارم این مطالعات شامل؛ سایر مقالات از جمله نامه به سردبیر، تحریریه و مقالات کیفی (Letters to the Editor, Editorial and Quality articles) می‌باشند که شامل ۹ مقاله بودند [۴۸-۴۰]. همه این مقالات هم با توجه به شیوع بیماری Covid-19 همانند مقالات قبلی در بازه زمانی ۲۰۲۲ – ۲۰۲۰ انجام گرفته‌اند. این مطالعات بیشتر از ایالات متحده، چین و کانادا منتشر گردیده‌اند. همه محققین بر این نکات اتفاق نظر داشتند که مهاجران به دلیل موقعیت منحصر به فرد و نامطلوب خود در معرض نابرابری‌های اجتماعی مختلف اجتماعی از نظر جنسیت، تحصیلات، نژاد، درآمد، زبان، آداب و رسوم و فرهنگ، و محل سکونت به طور مداوم با اختلالات روانی رایج دست و پنجه نرم می‌کنند. آن‌ها توصیه کردند راه‌کارهایی از جمله انتشار اطلاعات مرتبط با بیماری با زبان‌های متعدد، آگاهی و اطلاع‌رسانی و در اختیار قرار دادن خدمات سلامت روان برای مهاجران، استقرار تیم خدمات سلامت روان در محل زندگی مهاجران در این دوران می‌تواند بسیار کمک‌کننده باشد. این مقالات حاصل ارزیابی نقادانه خوانندگان فرهیخته مجلات و متخصصینی می‌باشد که علاقه‌مند به پژوهش و نگارش مقالات و هم‌چنین، در زمینه‌های مورد بحث می‌باشد. هر کدام از این مقالات می‌توانند نکات بسیار ارزنده‌ای در خصوص پیشگیری و ارائه راه‌کارهای کاربردی در زمینه بهبود سلامت روان مهاجران داشته باشد که لازم است تعداد مقالات منتشر شده در این زمینه هم بیشتر گردد.

از محدودیت‌های این مطالعه می‌توان بیان کرد که این مطالعه فقط مقالات منتشر شده تا اوایل سال ۲۰۲۲ را مورد بررسی قرارداده است. بنابراین، ضروری است مقالات دیگری با همین موضوع در ادامه روند بیماری انجام گیرد. با مطالعه مطالب فوق به نظر می‌رسد نکات زیر به عنوان پیشنهاد می‌تواند در کاهش میزان اختلالات سلامت روان مهاجران در طول همه‌گیری Covid-19 مؤثر واقع گردد. با توجه به عدم انجام مطالعات مداخله‌ای هم در کشور و هم در کل دنیا، انجام این قبیل مطالعات که تأثیر راه‌کارها را بسنجد، پیشنهاد می‌گردد. دسترسی آسان برای مراقبت‌های بهداشت روان افراد در معرض خطر، انتشار اطلاعات و مطالب مفید کمک کننده سلامت روان و پرهیز از نشر اطلاعات از منابع نامعتبر، انجام مداخلات سلامت روان بر روی مهاجران و برنامه‌های مبتنی بر شواهد از جمله خدمات سلامت روان مجازی و کمک گرفتن از خطوط تلفن بحران، تهیه و پخش برنامه‌های آموزشی کمک کننده سلامت روان توسط رسانه‌های جمعی، فعال کردن بازار کار و رفع مشکلات مالی مهاجران برای رفع رکودهای اقتصادی و حمایت از مهاجران و پناهندگان، نشر و تبلیغ پیام‌های مناسب، و انتشار مطالب سلامت روان مرتبط با فرهنگ و زبان‌های مختلف مطابق با زبان و فرهنگ مهاجران توصیه می‌گردد. با توجه به این‌که چنین مطالعه مروری سیستماتیکی در کشور انجام نگرفته

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

بود و هم‌چنین، با توجه به مهاجر پذیر بودن کشور ایران انجام مطالعات مختلفی در این زمینه پیشنهاد می‌گردد.

نتیجه‌گیری

همه‌گیری Covid-19 پناهندگان و مهاجران را با عفونت و انزوای اجتماعی تحت تأثیر قرار داده است، دسترسی به مراقبت‌ها را مختل کرده، نابرابری اجتماعی را افزایش داده است. نتایج مطالعات مختلف و منتشر شده از سراسر دنیا نشان می‌دهد که پاندمیک Covid-19 یک عامل خطر مهم برای اختلالات سلامت روان مهاجران و پناهندگان در کشورهای مختلف می‌باشد. بنابراین، به نظر می‌رسد راه‌کارهایی از جمله انتشار اطلاعات مرتبط با بیماری با زبان‌های متعدد، آگاهی و اطلاع‌رسانی و در اختیار قرار دادن خدمات سلامت روان برای مهاجران، استقرار تیم خدمات سلامت روان در کمپ‌ها و محل زندگی مهاجران و خدمات سلامت روان مجازی در این دوران کمک کننده باشد.

تشکر و قدردانی

به این وسیله از داوران محترمی که زحمت داوری این پژوهش را متقبل شدند و نکات لازم را جهت اصلاح مجدد بازگو نمودند، نهایت تشکر و سپاس‌گزاری را داریم.

References

[1] Wang C, Horby PW, Hayden FG, Gao GF. A novel coronavirus outbreak of global health concern. *The lancet* 2020; 395(10223): 470-3.

[2] Jin Y, Yang H, Ji W, Wu W, Chen S, Zhang W, Duan G. Virology, epidemiology, pathogenesis, and control of COVID-19. *Viruses* 2020; 12(4): 372.

[3] Espinel Z, Chaskel R, Berg RC, Florez HJ, Gaviria SL, Bernal O, et al. Venezuelan migrants in Colombia: COVID-19 and mental health. *The Lancet Psychiatry* 2020; 7(8): 653-5.

[4] WHO G. Statement on the second meeting of the International Health Regulations (2005) Emergency Committee regarding the outbreak of novel coronavirus (2019-nCoV). *World Health Organization*. 2020 30.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

[5] Talevi D, Socci V, Carai M, Carnaghi G, Faleri S, Trebbi E, et al. Mental health outcomes of the CoViD-19 pandemic .*Rivista Di Psichiatria* 2020; 55(3): 137-44.

[6] Bai Y, Yao L, Wei T, Tian F, Jin D-Y, Chen L, et al. Presumed asymptomatic carrier transmission of COVID-19. *JAMA* 2020; 323(14): 1406 -7.

[7] Chen N, Zhou M, Dong X, Qu J, Gong F, Han Y, et al. Epidemiological and clinical characteristics of 99 cases of 2019 novel coronavirus pneumonia in Wuhan, China: a descriptive study. *The Lancet* 2020; 395(10223): 507-13.

[8] Galea S, Merchant RM, Lurie N. The mental health consequences of COVID-19 and physical distancing: the need for prevention and early intervention. *JAMA Internal Medicine* 2020; 180(6): 817-8.

[9] Alavian F. Association between COVID-19 Infection and Thrombotic Stroke: A Systematic Review. *The Neuroscience Journal of Shefaye Khatam* pp0–0

[10] Lenzen M, Li M, Malik A, Pomponi F, Sun YY, Wiedmann T, et al. Global socio-economic losses and environmental gains from the Coronavirus pandemic. *PloS one* 2020; 15(7): e0235654.

[11] Salameh P, Aline HA, Badro DA, Abou Selwan C, Randa AO, Sacre H. Mental health outcomes of the COVID-19 pandemic and a collapsing economy: perspectives from a developing country. *Psychiatry Research* 2020; 294: e113520.

[12] Nkwoemeka NE, Okwelogu IS, Chiedozie AP. A Scoping Review on Epidemiology, Etiology, Transmission, Clinical Presentation, Treatment and Management of Coronavirus Disease (COVID-19). *European J of Biology and Medical Science Research* 2020; 8(2): 45-54.

[13] Wang C, Pan R, Wan X, Tan Y, Xu L, Ho CS, et al. Immediate psychological responses and associated factors during the initial stage of the 2019 coronavirus disease (COVID-19) epidemic among the general population in China. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 2020; 17(5): 1729.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

[14] Ross J, Diaz CM, Starrels JL. The disproportionate burden of COVID-19 for immigrants in the Bronx, New York. *JAMA Internal Medicine* 2020; 180(8): 1043-4.

[15] Sangalang CC, Becerra D, Mitchell FM, Lechuga-Peña S, Lopez K, Kim I. Trauma, post-migration stress, and mental health: a comparative analysis of refugees and immigrants in the United States. *Journal of Immigrant and Minority Health* 2019; 21(5): 909-19.

[16] Rothman S, Gunturu S, Korenis P. The mental health impact of the COVID-19 epidemic on immigrants and racial and ethnic minorities. *QJM: An International Journal of Medicine* 2020; 113(11): 779-82.

[17] Ng E, Zhang H. The mental health of immigrants and refugees: Canadian evidence from a nationally linked database. *Health Reports* 2020; 31(8): 3-12.

[18] Yavari P. Epidemiology Textbook of Prevalent Diseases in Iran. Volume 2- Nonecommunicable Diseases, Tehran: *GAP Nashr* 2017; P 506-14 (chapter 49) p. [Farsi]

[19] Ho CS, Chee CY, Ho RC. Mental health strategies to combat the psychological impact of COVID-19 beyond paranoia and panic. *Ann Acad Med Singapore* 2020; 49(1): 1-3.

[20] Serafini RA, Powell SK, Frere JJ, Saali A, Krystal HL, Kumar V, et al. Psychological distress in the face of a pandemic: An observational study characterizing the impact of COVID-19 on immigrant outpatient mental health. *Psychiatry Research* 2021; 295: 113595.

[21] Kumar K, Mehra A, Sahoo S, Nehra R, Grover S. The psychological impact of COVID-19 pandemic and lockdown on the migrant workers: A cross-sectional survey. *Asian Journal of Psychiatry* 2020; 53: 102252-.

[22] Enriquez LE, Morales AE, Rodriguez VE, Chavarria K, Ro A. Mental Health and COVID-19 Pandemic Stressors Among Latina/o/x College Students with Varying Self and Parental Immigration Status. *Journal of Racial and Ethnic Health Disparities* 2022; 1-14.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]

[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

[23] Ornelas IJ, Tornberg-Belanger S, Balkus JE, Bravo P, Perez Solorio SA, Perez GE, et al. Coping With COVID-19: The Impact of the Pandemic on Latina Immigrant Women's Mental Health and Well-being. *Health Education & Behavior* 2021; 48(6): 733-8.

[24] Aragona M, Barbato A, Cavani A, Costanzo G, Mirisola C. Negative impacts of COVID-19 lockdown on mental health service access and follow-up adherence for immigrants and individuals in socio-economic difficulties *.Public Health* 2020; 186: 52-6.

[25] Saw YE, Tan EY, Buvanaswari P, Doshi K, Liu JC. Mental health of international migrant workers amidst large-scale dormitory outbreaks of COVID-19: A population survey in Singapore. *J Migr Health* 2021 Aug 19; 4: 100062. doi: 10.1016/j.jmh.2021.100062. PMID: 34485962; PMCID: PMC8403579.

[26] Harjana N, Januraga P, Indrayathi P, Gesesew H, Ward P. Prevalence of Depression, Anxiety, and Stress Among Repatriated Indonesian Migrant Workers During the COVID-19 Pandemic. Front. *Public Health* 2021; 9: 630295.

[27] S Solà-Sales S, Pérez-González N, Van Hoey J, Iborra-Marmolejo I, Beneyto-Arrojo MJ, Moret-Tatay C. The Role of Resilience for Migrants and Refugees' Mental Health in Times of COVID-19. *Healthcare (Basel, Switzerland)* 2021; 9(9): 1131.

[28] Pieh C, Dale R, Jesser A, Probst T, Plener PL, Humer E. The Impact of Migration Status on Adolescents' Mental Health during COVID-19. *Healthcare (Basel, Switzerland)* 2022; 10(1): 176.

[29] Acharya SR, Moon DH, Chun JH, Shin YC. COVID-19 and mental health: Anxiety disorders among immigrants due to COVID-19 outbreak in South Korea. *International Journal of Psychiatry in Medicine* 2021; 912174211042695-.

[30] Spiritus‐Beerden E, Verelst A, Devlieger I, Langer Primdahl N, Botelho Guedes F, Chiarenza A, et al. Mental health of refugees and migrants during the COVID-19 pandemic: The role of experienced discrimination and daily stressors.

International Journal of Environmental Research and Public Health 2021; 18(12): 6354.

[31] Benjamen J, Girard V, Jamani S, Magwood O, Holland T, Sharfuddin N, et al. Access to refugee and migrant mental health care services during the first six months of the COVID-19 pandemic: a Canadian refugee clinician survey. *International journal of Environmental Research and Public Health* 2021; 18(10): 5266.

[32] Dale R, O'Rourke T, Humer E, Jesser A, Plener PL, Pieh C. Mental health of apprentices during the COVID-19 pandemic in Austria and the effect of gender, migration background, and work situation. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 2021; 18(17): 8933.

[33] Chan LG, Kuan B. Mental health and holistic care of migrant workers in Singapore during the COVID-19 pandemic. *Journal of Global Health* 2020; 10(2): 020332-.

[34] Singh GP. Psychosocial and Mental Health Issues of the Migrants Amidst COVID-19 Pandemic in India: A Narrative Review. *Indian Journal of Psychological Medicine* 2021; 43(6): 473-8.

[35] Sieffien W, Law S, Andermann L . Immigrant and refugee mental health during the COVID-19 pandemic: Additional key considerations. *Canadian Family Physician* 2022.

[36] Choudhari R. COVID 19 pandemic: mental health challenges of internal migrant workers of India. *Asian Journal of Psychiatry* 2020; 54: 102254.

[37] Endale T, St Jean N, Birman D. COVID-19 and refugee and immigrant youth: A community-based mental health perspective. *Psychological trauma: Theory, Research, Practice, and Policy* 2020; 12(S1): S225.

[38] Liu Z-H, Zhao Y-J, Feng Y, Zhang Q, Zhong B-L, Cheung T, et al. Migrant workers in China need emergency psychological interventions during the COVID-19 outbreak. *Globalization and Health* 2020; 16(1): 1-3.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

[39] Ali M, Al-Khani A, Sidahmed L. Migrant health in Saudi Arabia during the COVID-19 pandemic. *Eastern Mediterranean Health Journal*= La Revue de Sante de la Mediterranee Orientale= Al-majallah Al-sihhiyah Li-sharq Al-mutawassit 2020; 26(8): 879-80.

[40] Gomez-Aguinaga B, Dominguez MS, Manzano S. Immigration and gender as social determinants of mental health during the COVID-19 outbreak: The case of US Latina/os. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 2021; 18(11): 6065.

[41] Mia MA, Griffiths MD. The economic and mental health costs of COVID-19 to immigrants. *Journal of Psychiatric Research* 2020; 128: 23.

[42] Chander R, Murugesan M, Ritish D, Damodharan D, Arunachalam V, Parthasarathy R, et al. Addressing the mental health concerns of migrant workers during the COVID-19 pandemic: An experiential account. *SAGE Publications Sage UK: London, England* 2021; p. 826-9.

[43] Gao Z. Unsettled belongings: Chinese immigrants' mental health vulnerability as a symptom of international politics in the COVID-19 pandemic. *Journal of Humanistic Psychology* 2021; 61(2): 198-218.

[44] Sabri B, Hartley M, Saha J, Murray S, Glass N, Campbell JC. Effect of COVID-19 pandemic on women's health and safety: A study of immigrant survivors of intimate partner violence. *Health Care for Women International* 2020; 41(11-12): 1294-312.

[45] Singh OP. Mental health of migrant laborers in COVID-19 pandemic and lockdown: Challenges ahead. *Indian Journal of Psychiatry* 2020; 62(3): 233-4.

[46] Lakhan R, Kosgi S, Agrawal A, Sharma M. Letter to editor: Re:"Primary care physician's approach for mental health impact of COVID-19": case of migrant workers mental health. *Journal of Family Medicine and Primary Care* 2020; 9(10): 5394.

[47] Pinzón-Espinosa J, Valdés-Florido MJ, Riboldi I, Baysak E, Vieta E, Group EPABW.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

The COVID-19 pandemic and mental health of refugees, asylum seekers, and migrants. *Journal of Affective Disorders* 2021; 280(Pt A): 407-8.

[48.Dalexis RD, Cénat JM. Asylum seekers working in Quebec (Canada) during the COVID-19 pandemic: Risk of deportation, and threats to physical and mental health. *Psychiatry Research* 2020; 29(2): 113-299.

[49] Khanna A. Impact of migration of labour force due to global COVID-19 pandemic with reference to India. *Journal of Health Management* 2020; 22(2): 181-91.

[50] Chakraborty I, Maity P. COVID-19 outbreak: Migration, effects on society, global environment and prevention. *The Science of the Total Environment* 2020; 728: 138882.

[51] Bojorquez I, Cabieses B, Arósquipa C, Arroyo J, Novella AC, Knipper M, et al. Migration and health in Latin America during the COVID-19 pandemic and beyond. *The Lancet* 2021; DOI:https://doi.org/10.1016/S0140-6736(21)00629-2.

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]
[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]
[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]

The Effects of COVID-19 Epidemic on the Mental Health of Migrants Around the World: A Structured Review

Abdollah Rahmani[1], Mohsen Rezaeian[2]

Received: 16/04/22 Sent for Revision: 06/06/22 Received Revised Manuscript: 10/08/22 Accepted: 16/08/22

Background and Objectives: Immigrants are considered as a group at risk of mental health resulting from Coronavirus disease 2019 (Covid-19), due to living conditions and less access to health services. Therefore, the present review study was conducted with the aim of determining the effects of COVID-19 epidemic on the mental health of immigrants in the world.

Materials and Methods: This study is a structured review. Keywords are COVID-19 pandemic, Immigrants and COVID-19, Mental health and COVID-19, Immigrants and Mental health, and their Persian equivalents in the related articles indexed in MEDLINE, PsycINFO, PubMed, Scopus, Web of Science databases, and Google Scholar from 2019 to 2021. Articles were reviewed according to inclusion and exclusion criteria. Analysis was performed qualitatively and descriptively, and the results were summarized in the form of flow chart and tables.

Results: By searching the database, 740 articles were obtained, and finally 31 articles were included in the study. The articles were classified into four categories including: original research articles (13 articles), review articles (3 articles), comments and viewpoints (6 articles), and other articles (letters to the editor, editorials, qualitative articles) including 9 articles.

Conclusion: The results of published studies showed that COVID-19 epidemic is an important risk factor for mental health disorders of migrants and refugees. It seems that disseminating disease-related information in different languages and cultures in the media, increasing awareness, providing mental health services for immigrants and mental health education services through social networks and the Internet can be helpful.

Key words: Epidemic, COVID-19, Mental health, Immigrants, World

Funding: This study did not have any funds.

Conflict of interest: None declared.

Ethical approval: None declared.

How to cite this article: Rahmani Abdollah, Rezaeian Mohsen. The Effects of COVID-19 Epidemic on the Mental Health of Migrants around the World: A Structured Review. *J Rafsanjan Univ Med Sci* 2022; 21 (7): 757-84. [Farsi]

1. MSc in Epidemiology, Kurdistan University of Medical Sciences, Kamyaran Health Network, Kamyaran, Iran

2- Prof., Dept. of Epidemiology and Biostatistics, Occupational Environment Research Center, School of Health, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran, ORCID: 0000-0003-3070-0166

(Corresponding Author) Tel: (034) 31315123, Fax: (034) 31315123, E-mail: moeygmr2@yahoo.co.uk

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-21]

[DOR: 20.1001.1.17353165.1401.21.7.1.0]

[DOI: 10.52547/jrums.21.7.757]